

การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้องกันอาชญากรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) *

THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGY TO PREVENT CRIME IN THAILAND: A CASE STUDY OF UNAERIAL VEHICLE (DRONE)

มนัสวี เลิศฤทธิพงษ์¹ และ ปาวิกา ศรีรัตนบัลล์²

Manussawee Lertrittipong¹ and Pavika Sriratanaban²

¹⁻²คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁻²Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author's Email: manussawee.lert@gmail.com

วันที่รับบทความ : 11 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 25 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 27 พฤษภาคม 2568

Received 11 May 2025; Revised 25 May 2025; Accepted 27 May 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) รวมถึงปัญหา รูปแบบ และวิธีการของอาชญากรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) 2) ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการรับมือนวัตกรรมเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทย และ 3) เสนอแนะแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นการวิจัยคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ได้แก่ นักบินตำรวจ สำนักงานการบินพลเรือน (CAAT) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อัยการ และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

Citation:

* มนัสวี เลิศฤทธิพงษ์ และ ปาวิกา ศรีรัตนบัลล์. (2568). การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้องกันอาชญากรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน). วารสารสหศาสตร์การพัฒนสังคม, 3(3), 480-499.

Manussawee Lertrittipong and Pavika Sriratanaban. (2025). The Use Of Innovative Technology To Prevent Crime In Thailand: A Case Study Of Unaerial Vehicle (Drone).

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 480-499.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

จำนวน 6 คน โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหา รูปแบบ และวิธีการของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่พบในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ พบว่าเริ่มมีการกระทำความผิด ซึ่งการกระทำความผิดนั้นไม่สามารถระบุตัวตนของผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไม่ได้ขึ้นทะเบียน จึงทำให้ทราบเพียงว่ามีการกระทำความผิด 2) การรับมือเบื้องต้น ปัจจุบันจะมีเครื่องมือที่เรียกว่า Anti Drone ซึ่งอยู่ในการดูแลของทหาร และมีการละเมิดโดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ และรบกวนพื้นที่ส่วนบุคคล ซึ่งยังไม่สามารถเอาผิดได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับ 3) แนวทางการป้องกันการกระทำความผิด จากการสัมภาษณ์ พบว่ายังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง ทำให้การกระทำความผิดยังเกิดขึ้นบ่อย ควรมีหน่วยงานควบคุมดูแลอย่างจริงจัง และออกกฎหมายหรือข้อบังคับเป็นแนวทางเดียวกัน

คำสำคัญ: นวัตกรรมเทคโนโลยี, อากาศยานไร้คนขับ (โดรน), การป้องกันอาชญากรรม, การคุ้มครองสิทธิของประชาชน, สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (CAAT)

Abstract

This qualitative research aimed to 1) explore knowledge related to unmanned aerial vehicles (UAVs or drones), including issues, crime patterns, and methods associated with their use; 2) examine appropriate approaches to managing drone-related technological innovations in Thailand; and 3) propose preventive measures for drone-related crimes. The key informants comprised six individuals directly involved with UAV-related issues, including a police pilot, representatives from the Civil Aviation Authority of Thailand (CAAT), the National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC), public prosecutors, and a civilian stakeholder. Data were collected through purposive sampling using in-depth interviews and analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1) drone-related crimes are emerging in Thailand, and offenders are difficult to identify due to the lack of UAV registration systems; 2) current measures involve the military's use of anti-drone technology,

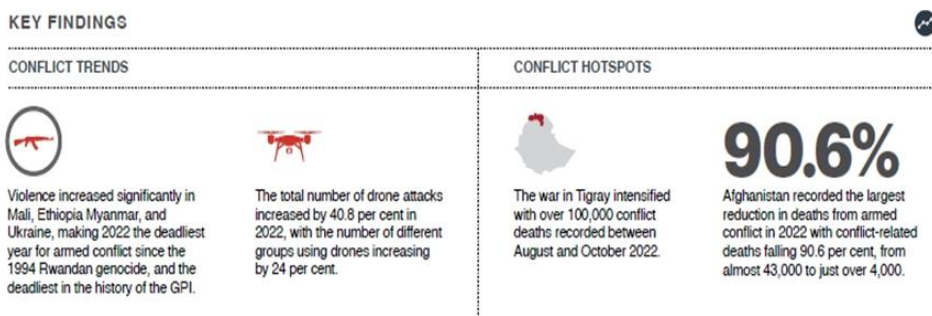
but there are legal limitations, particularly in cases involving privacy violations and unauthorized aerial photography, as no specific legislation currently addresses these issues; and 3) there is no agency responsible for comprehensive UAV regulation, resulting in frequent violations. Therefore, it is recommended that a centralized regulatory body be established and consistent regulations be implemented to effectively prevent and manage drone-related crimes.

Keywords: technological innovation, unmanned aerial vehicles (drones), crime prevention, citizen rights protection, Civil Aviation Authority of Thailand (CAAT)

บทนำ

เนื่องจากการเติบโตของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านการบิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) รวมถึงการพัฒนาด้านอาชญากรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในต่างประเทศมีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นส่วนช่วยในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก ปัจจุบันในประเทศไทยได้มีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ประโยชน์มากขึ้น เนื่องจากลักษณะของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มีลักษณะเด่นคือ มีน้ำหนักเบา บินได้สูง มีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับพาหนะอื่น ๆ สามารถบรรทุกของที่มีน้ำหนักได้พอสมควร จึงได้รับความนิยมมาใช้งาน เช่น การถ่ายภาพมุมสูง การเกษตร การสำรวจพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ยิ่งไปกว่านั้นรวมถึงใช้ในการขนส่งเวชภัณฑ์ให้กับโรงพยาบาลที่ห่างไกลในภาคใต้ของประเทศไทย คือโรงพยาบาลสตูล จ.สตูล สามารถขนส่งเวชภัณฑ์โดยใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปยู (รพ.สต.ปยู) จ.สตูล (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2566) หากนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ในทางที่ถูกต้อง นับว่าเป็นเทคโนโลยีที่น่าสนใจและมีประโยชน์มาก แต่ด้วยความเจริญของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปนั้น การพัฒนาของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไม่ได้หยุดเพียงการถ่ายภาพ การเกษตร สำรวจพื้นที่ห่างไกล หรือการขนส่งทางอากาศเพียงเท่านั้น อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ปัจจุบันได้พัฒนาไปสู่การเป็นเครื่องมือการก่ออาชญากรรม และยังพบเหตุการณ์ความรุนแรงมากขึ้นในต่างประเทศ เป็นความรุนแรงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นั่นคือการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไปใช้ในสงครามระหว่างยูเครนและรัสเซีย มีรายงานอย่างเป็นทางการว่าใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในการโจมตี และมีแนวโน้มในการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในการทำสงครามมากขึ้น

เช่นกัน (Soyaltin-Collela et al., 2023) เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับสามารถควบคุมได้จากระยะไกลจึงสามารถทำการโจมตีจากระยะไกลได้ และที่สำคัญอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นเทคโนโลยีที่ไร้คนขับ ส่งผลมนุษย์มีการเสียชีวิตลดลง ไม่เพียงการทำสงครามเท่านั้น การนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ประกอบอาชญากรรมสามารถพบได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในต่างประเทศมีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นำไปใช้ในการทำสงครามส่งผลให้ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำสงคราม จากการใช้กำลังทหารในการสู้รบ เปลี่ยนเป็นการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในการทำสงคราม อย่างไรก็ตามการเสียชีวิตจากความขัดแย้งได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก (Soyaltin-Collela et al., 2023)

ที่มา: Global Peace Index 2023 P.52

จากรูป แนวโน้มความขัดแย้งมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างมากใน มาลี เอธิโอเปีย เมียนมาร์ และยูเครน ส่งผลให้ปี 2022 เป็นปีที่มีความขัดแย้งกันด้วยอาวุธและแนวโน้มการใช้อาวุธที่เปลี่ยนไป คือจำนวนการโจมตีของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มีการเพิ่มขึ้นถึง 40.8 เปอร์เซ็นต์

การก่ออาชญากรรมหรือความรุนแรงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ได้เพิ่มมากขึ้นดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีที่ 1 การทำสงครามโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

กรณีที่ 2 กองทัพอิสราเอลใช้อากาศยานไร้คนขับ โจมตีเอ็นจีโอทั่วโลก

กรณีที่ 3 ตำรวจฝรั่งเศสเป็นงง เมื่อพบโดรนทำการปล้น ATM

กรณีที่ 4 Escaped inmate may have used wire cutters delivered by drone

กรณีที่ 5 พังระวัง! ข้างภาพกีฬาแชร์ประสบการณ์ส่งโดรนบินไม่ถึง 5 นาที ตร.ตามทันที ‘หวิดดดิดดุก’

กรณีที่ 6 ศาลลงโทษปรับ 5,000 บาท คดีบินโดรนถ่ายภาพที่ชุมชน

ช่วงที่ผ่านมาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เริ่มเป็นที่สนใจในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการขนส่ง การถ่ายภาพ การเกษตร การขนส่งอุปกรณ์แพทย์และที่สำคัญมากคือทางด้านการทหาร ที่ใช้ในการสำรวจพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการใช้เพื่อโจมตีศัตรูด้วย ซึ่งในต่างประเทศนั้นได้มีการนำเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค แต่ด้วยความทันสมัยและเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกรูปแบบใหม่ ทำให้มีคนนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไปใช้ในทางที่ผิด นำไปใช้ช่วยในการหลบหนีของนักโทษจากเรือนจำ ใช้ช่วยในการปล้นธนาคาร บางกรณีใช้ในการสอดแนมซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จึงทำให้มีมาตรการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีมารายงานการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง มีเพียงการกระทำผิด พ.ร.บ.ทางอากาศเท่านั้น ที่นำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) บินโดยไม่ได้จดทะเบียนและขออนุญาต และอีกกรณีคือเป็นการขออนุญาตทำการบิน แต่นำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาบินในเขตหวงห้ามของประเทศไทย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาองค์ความรู้ วิเคราะห์ถึงปัญหา และรูปแบบของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่เกิดขึ้น รวมถึงมาตรการ การควบคุมอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) และแนวทางการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) รวมถึงปัญหา รูปแบบ และวิธีการของอาชญากรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการรับมือวัฒนธรรมเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีการก่อการร้าย

ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุนิษา เลิศโตมรสกุล และ รองศาสตราจารย์ ดร. อัมณพ ชูบำรุง (2561) กล่าวว่า เป็นการกระทำที่ใช้ความรุนแรงต่อประชาชนโดยไม่มีการคาดการณ์มาก่อน เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวเพื่อผลประโยชน์ของตนในทางการเมือง เป้าหมายคือการทำลายความมั่นคงทางการเมืองของประเทศนั้นๆ จนส่งผลการทบเป็นวงกว้าง ทั้งทางการเมือง ทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งประเภทของการก่อการร้าย ได้แก่ การก่อการร้ายเพื่อป้องกันตนเอง (Vigilante Terrorism), การก่อการร้ายเพื่อการกบฏ (Insurgent Terrorism), การก่อการร้ายข้ามชาติ (Transnational Terrorism), การก่อการร้ายโดยรัฐ (State Terrorism) และ การก่อการร้ายเกี่ยวกับยาเสพติด (Narco Terrorism) ซึ่งสามารถยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย ที่ได้มีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ในการสอดแนมเพื่อหาข่าว อีกทั้งยังมีการก่อการร้ายโดยผู้ก่อการร้ายอยู่ต่างประเทศหนึ่งและใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เข้าไปโจมตีเป้าหมายซึ่งอยู่อีกประเทศหนึ่ง

2. ทฤษฎีการป้องกัน

หลักการของทฤษฎีการป้องกัน คือ อาชญากรเป็นบุคคลที่กระทำความผิดและกลัวต่อกฎหมาย และการจับกุม ดังนั้นอาชญากรจะไม่กระทำความผิด หากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และมีบทลงโทษที่รุนแรงหรือมองว่าโอกาสที่จะหลบหนีจากการกระทำผิดเป็นไปได้น้อยก็จะละเว้นการกระทำผิด ซึ่งทฤษฎีนี้การป้องกันอาชญากรรมที่ดีจะต้องมีมาตรการที่ลดโอกาสการกระทำความผิดของผู้ที่กระทำผิดลง (พล.ต.ต. ดร. พรชัย, 2558) ซึ่งทฤษฎีการป้องกัน ได้แก่

ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม(Crime control Theory) เป็นทฤษฎีการลดโอกาสการกระทำผิดลงซึ่งกล่าวคืออาชญากรจะไม่กระทำความผิดหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และมีบทลงโทษที่รุนแรงหรือมองว่าโอกาสที่จะหลบหนีจากการกระทำผิดเป็นไปได้น้อยก็จะไม่กระทำความผิด

ทฤษฎีป้องกันหรือทฤษฎียับยั้งข่มขู่ (Deterrence Theory) เป็นทฤษฎีอาชญาวิทยาที่มุ่งอธิบายถึงผลของกฎหมายที่ใช้ปกครองในสังคมมากกว่าการอธิบายถึงพฤติกรรมของ

ผู้กระทำความผิด ดังนั้นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพจะสามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดได้ (Jeffery, 1971)

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime prevention through environmental design : CPTED) ซึ่งร.ต.อ. ปุรชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2545) กล่าวว่า ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับสภาพแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ

ทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม (Crime Pattern Theory) ถูกพัฒนาโดย พอล และ แพท แบนดิงแฮม (1990) ซึ่งอธิบายไว้ว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เกิดจากอาชญากรได้เข้าไปอยู่และเลือกเหยื่อที่เหมาะสม กล่าวคืออาชญากรนั้นรู้ทางหนีทีไล่เนื่องจากอยู่ในสถานที่คุ้นเคยหากสถานที่ไม่คุ้นเคยหรือมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอาชญากรจะไม่ก่ออาชญากรรม

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement theory) แนวคิดทฤษฎีนี้จะเน้นการป้องกันเป็นสำคัญโดยให้ตำรวจปรากฏตัวบ่อยๆ ใส่ชุดเครื่องแบบออกตรวจพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดโอกาสของการกระทำความผิด ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดนั้นรู้สึกว่ามีตำรวจคอยสอดส่องดูแลพื้นที่อยู่ การกระทำความผิดจึงทำได้ยากมากขึ้น หากเกิดการก่ออาชญากรรม ตำรวจก็สามารถเข้าระงับเหตุได้อย่างทันถ่วงที ซึ่งการป้องกันอาชญากรรมคืองานหลักของตำรวจ มีความสำคัญมากกว่าการสืบสวน สอบสวน จับกุมและการลงโทษ (ร.ต.อ. ปุรชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545)

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police-community relations theory) โดยทฤษฎีนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจและประชาชนในชุมชน เหมือนกับหลักปรัชญาที่ว่า ตำรวจคือประชาชน และประชาชนก็คือตำรวจ(ฉัตรนารี ทองเรืองวงศ์ และ ศิพร โกวิท, 2022) ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถที่จะป้องกันการก่ออาชญากรรมโดยตัวของชุมชนเอง การป้องกันอาชญากรรมมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อประชาชนในชุมชนนั้นให้ความร่วมมือกับตำรวจ

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Tringle Theory) ที่อธิบายถึงองค์ประกอบ การเกิดอาชญากรรมที่ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ผู้กระทำความผิด เหยื่อ และโอกาส หากองค์ประกอบของสามเหลี่ยมดังกล่าวครบถ้วนจะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ซึ่งทฤษฎีนี้ได้เสนอแนวคิดแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และจะป้องกันการเกิดอาชญากรรม โดยจะต้องตัดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเพื่อไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น (พิมพ์ธรา พัสดุประดิษฐ์ และ กิตต์ธันท์ เลอวงศ์รัตน์, 2020)

3. แนวคิดพื้นฐานของฟูโกต์

ฟูโกต์เป็นนักพัฒนาและสร้างวิธีการสำหรับการวิเคราะห์วาทกรรม และยิ่งไปกว่านั้นคือเขาได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในทางสังคมศาสตร์ แนวคิดของเขาเปรียบเสมือนผู้เชี่ยวชาญการวิจัยและเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการวิเคราะห์ตามวิธีวิทยาของเขา (ศาสตราจารย์ ดร. เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2566) งานของฟูโกต์ ชื่อ “Discipline and punishment” ค.ศ.1977 เป็นงานที่เริ่มต้นด้วยแนวคิดโครงสร้างนิยม แต่หาทางออกจากแนวโครงสร้างนิยมด้วยวิธีการวิเคราะห์วาทกรรม งานชิ้นนี้วิเคราะห์ถึงประวัติของคุกที่ซังนักโทษอธิบายวิธีการสอดแนมและการลงโทษได้มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากคุณสมบัติกลางเน้นการทรมานและแสดงให้เห็นถึงความทรมานเพื่อยับยั้งการกระทำความผิด แต่สมัยใหม่เน้นการกักขังและการแยกออกไปเพื่อฝึกฝนให้เชื่อฟัง การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการเกิดความคิดเรื่องวินัยในฐานะรูปแบบใหม่ของอำนาจ เช่น คุกวงแหวนที่ให้นักโทษมองเห็นกันแต่ไม่รู้ว่ามีใครคอยดูอยู่หรือไม่ นักโทษถึงมีวินัยในตัวเอง เพราะคิดว่ามีคนคอยสอดแนมอยู่ การเปลี่ยนแปลงจากการสอดแนม จึงเป็นเปลี่ยนแปลงจากการควบคุมร่างกายเป็นการควบคุมทางความคิด

4. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right of Privacy)

สิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ โดยเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน (Human Right) ซึ่งทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ในร่างกาย จิตใจ ชีวิต ของตนซึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ และจะต้องจำกัดการเข้าถึงเรื่องความเป็นส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลอื่น สิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิที่ทุกคนต้องให้ความเคารพกันและกันภายใต้ของกฎหมาย และขอบเขตของจริยธรรม วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละพื้นที่นั้น ซึ่งการได้รับความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพโดยกฎหมายจะมีผลต่อความสุขและความปลอดภัยของประชาชนและส่วนรวม (นคร เสรีรักษ์, 2557)

5. แนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้ความหมายทั่วไปได้ว่า เป็นคุณค่าสำคัญอันเนื่องมาจากความเป็นมนุษย์ และเป็นคุณค่าที่มีอยู่กับมนุษย์ทุกคนโดยไม่มีข้อจำกัดและไม่มีเงื่อนไขอย่างใดไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดหรือเงื่อนไขด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2562)

6. สิทธิมนุษยชน

จากหนังสือพัฒนาการของสิทธิมนุษยชน(กุลพล พลวัน, 2538) อาจย้อนไปได้ถึงการจัดทำกฎบัตรแมกนาคาร์ตา (Magna Carta) ในปี ค.ศ. 1215 ในประเทศอังกฤษ ซึ่งขณะนั้นมี

ความขัดแย้งระหว่างขุนนางกับกษัตริย์ ขุนนางจึงรวมกำลังกันเพื่อจำกัดอำนาจของกษัตริย์ โดยกำหนดมีบทบัญญัติ ทั้งสิ้นรวม 63 ข้อ นอกจากคำประกาศอิสรภาพดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีการบัญญัติกฎหมายหลักอันได้แก่ รัฐธรรมนูญขึ้นใช้ร่วมกันระหว่างรัฐซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขให้มีลักษณะที่เป็นการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพพลเมืองมากขึ้น (นพนิธิ สุริยะ, 2530)

7. การคุ้มครองสิทธิในการมีชีวิต

สิทธิในการมีชีวิตเป็นสิทธิพื้นฐานของสิทธิทั้งหมด ดังตัวอย่างรัฐธรรมนูญ (2560) มาตรา 28 ได้กำหนดไว้ว่าให้เป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐที่จะต้องปกป้องสิทธิในการมีชีวิต ส่วนในกรณีของการปราบปรามอาชญากรรมรัฐจะต้องออกกฎหมายเพื่อลงโทษอาชญากรผู้กระทำการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตของผู้อื่น

8. การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะมีความปลอดภัย

สิทธิของบุคคลที่มีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานซึ่งกันและกัน บุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสังคมทุกคนสามารถทำอะไรก็ได้แต่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น บุคคลทุกคนได้รับการคุ้มครองตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้รวมถึงการป้องกันการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ (นพดล นิมหนู, 2020)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า สิทธิของบุคคลในการมีความปลอดภัยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต โดยต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้ รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองและป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพื่อสร้างความสงบสุขและความปลอดภัยในสังคมโดยรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกแนวทางการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะศึกษาจากกรณีตัวอย่างอาชญากรรมที่มีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในสงคราม การใช้ในการกระทำผิดทั่วไป หรือการขนส่งผิดกฎหมาย ในบางกรณีมีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ละเมิดความเป็นส่วน ซึ่งมีความผิดเป็นการบุกรุกหรือประเด็นอื่นที่ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) บันทึกภาพ บันทึกวิดีโอ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกบันทึก เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทย

โดยผู้วิจัยเริ่มการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับผู้วิจัยเพื่อให้ความรู้และเข้าใจถึงเรื่องที่จะทำการศึกษาทั้งในด้านประโยชน์และโทษ โดยเนื้อหาหลักประกอบด้วย

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย หนังสือ รายงานข่าวสาร และเอกสารทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ

- คุณลักษณะและบทบาทของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)
- กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานโดรน
- สิทธิความเป็นส่วนตัวและประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน
- แนวคิด ทฤษฎี และมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม

2. การเลือกกรณีศึกษา (Case Study Selection Criteria) ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษาทั้งในและต่างประเทศ โดยใช้ เกณฑ์การเลือก ดังนี้

- เป็นกรณีที่อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย หรือการคุกคามสิทธิส่วนบุคคล
- มีข้อมูลปรากฏในสื่อมวลชนหรือเอกสารที่น่าเชื่อถือ
- สะท้อนถึงความท้าทายด้านการบังคับใช้กฎหมายและช่องโหว่ของมาตรการควบคุม
- มีความหลากหลายด้านบริบท เช่น การทหาร การข่าวกรอง การคุกคามสิทธิ และการละเมิดกฎหมายการบิน

จากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตอบคำถามวิจัยนี้ รวมถึงจากประชากรโดยทั่วไปที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) โดยคำถามนั้นเป็นคำถามเฉพาะเจาะจง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ได้แก่ นักบินตำรวจ 1 ท่าน สำนักงานการบินพลเรือน (CAAT) 1 ท่าน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) 1 ท่าน อัยการ 2 ท่าน และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) 1 ท่าน รวมทั้งหมด จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช่วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยจะมีการตั้งคำถามให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ล้วงหน้าในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้หากมีประเด็นที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจปัญหา และทราบถึงปัญหาโดยละเอียด นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ถึงบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้มากกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ (Snow ball) เพื่อขยายการสัมภาษณ์ ไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เบื้องต้นดังนี้

1. องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) รวมถึง ปัญหา รูปแบบ และวิธีการ
 2. แนวทางที่เหมาะสมในการรับมือกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)
 3. เสนอแนวทางการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)
- โดยประเด็นดังกล่าวเป็นเพียงคำถามเบื้องต้นในการสัมภาษณ์ สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) หากมีประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสนใจเพิ่มเติมก็จะเพิ่มเติมได้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในหลายภาคส่วน ได้แก่ นักบินตำรวจ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (CAAT) เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน กสทช. อัยการ และประชาชนที่มีประสบการณ์หรือความรู้เกี่ยวกับการใช้งานโดรน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายมุมมองและครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured In-depth Interview) โดยมีการจัดทำแนวคำถามล่วงหน้า ครอบคลุมหัวข้อดังนี้

1. ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน)
2. ความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงหรือภัยคุกคามจากการใช้โดรนในทางที่ไม่เหมาะสม
3. ประสบการณ์หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. แนวทางการป้องกันและการจัดการที่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทย

ก่อนการสัมภาษณ์ ได้มีการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล และอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งให้ความมั่นใจในเรื่องของการเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นความลับ (Confidentiality) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธี “ลูกโซ่” (Snowball Sampling) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลรายแรกแนะนำบุคคลที่มีความรู้หรือประสบการณ์เพิ่มเติม เพื่อต่อยอดและขยายเครือข่ายผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกบันทึกเสียง (ด้วยความยินยอม) และถอดความด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการตีความตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาถึงประเด็นการวิจัยดังกล่าว จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องบันทึกเสียงไปถอดความ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Confidentiality)

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องบันทึกเสียงไปถอดความ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Confidentiality)

2. ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3. แยกข้อมูลและจัดระเบียบข้อมูลออกเป็นชุดที่ชัดเจน เพื่อใช้ตอบคำถามในแต่ละประเด็นของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิจัยที่กำหนด ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแต่ละประเด็นของข้อมูลที่ได้รับมา เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของวิจัยนี้

ผลการวิจัย

1. องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

เป็นอากาศยานที่ไม่มีคนขับแต่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานได้จากระยะไกลหรือควบคุมผ่านโปรแกรมที่ระบบการบินตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกคนให้ความคิดเห็นตรงกันว่า เป็นนวัตกรรมที่ใหม่มากสำหรับ

ประเทศไทย และเริ่มเข้ามามีส่วนสำคัญในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติการของรัฐ หรือกิจกรรมของเอกชน โดยได้ข้อมูลที่น่าสนใจจากพนักงานปฏิบัติการ CAAT ที่ให้ความเห็นว่า “อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ราคาถูกและใช้งานได้ง่าย การขออนุญาตไม่ยุ่งยาก อาชีพต่างๆ เริ่มนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้งาน และจำนวนอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มีมากขึ้น และมีแต่จะเพิ่มขึ้นจนกว่าจะถึงจุดอิ่มตัว” นอกจากนี้บทบาทของการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นผลดีในหลายๆ ด้าน แต่หากคนที่นำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ผิดวัตถุประสงค์ก็จะเป็นดาบสองคมได้ เช่นเดียวกับข้อมูลของ อัยการ ที่กล่าวว่า “เนื่องจากส่วนใหญ่อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) จะใช้แต่ประโยชน์ ปัจจุบันยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอันตรายที่แฝงมากับประโยชน์นั้น จึงทำให้ไม่มีกฎหมายป้องกันหรือควบคุมจากหน่วยงานใดจริงจัง”

2. แนวทางที่เหมาะสมการรับมือกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงประเด็นของหน่วยงานที่รองรับอย่างจริงจัง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ มีเพียงการสั่งการจากรัฐบาลเท่านั้นให้ช่วยกำกับดูแล จึงส่งผลให้ข้อบังคับต่างๆ มีช่องโหว่และมีความยุ่งยากสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ โดยมีประชาชน(สมช.)ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า “ควรสร้างระบบการขอขึ้นทะเบียนที่เป็นมาตรฐานและให้ใช้แพร่หลายรวมถึงการจำกัดการนำเข้าของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)” และผู้ให้ข้อมูลทุกคนได้ให้ความเห็นตรงกันว่า ตำรวจ , ทหาร , CAAT และ กสทช. ควรร่วมมือกันออกข้อกำหนดหรือมาตรการในการควบคุมกำกับและดูแลอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อที่จะปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน รวมถึงสามารถระบุตัวผู้กระทำผิดได้อย่างชัดเจน

การพัฒนาและปัญหาด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการควบคุม ทำให้เกิดช่องว่างมากมาย ส่งผลให้การปรับปรุงกฎหมายเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ ผู้อำนวยการ กสทช. ภาค 1 ที่กล่าวว่า “การพัฒนาของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นั้นรวดเร็วมาก เพราะฉะนั้นการจะผลักดันกฎหมายถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยจะต้องมีการบูรณาการจากทุกหน่วยงานเพื่อเสนอกฎหมาย” และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของประชาชน (สมช.) ที่กล่าวว่า “การพัฒนาของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มีความรวดเร็วมาก ถือว่าเป็นการทำหายอย่างหนึ่ง และที่สำคัญกฎหมายจะต้องพัฒนาเพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้านี้”

สิทธิของประชาชนทั่วไป ยังมีการถูกละเมิดจากภาพถ่ายที่ไม่พึงประสงค์ แต่การจับกุมและดำเนินคดีเป็นไปได้อย่าง เนื่องจากรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญในเรื่องอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) น้อย เพราะฉะนั้นประชาชนจึงต้องรักษาสิทธิของตนเองโดยการระวังตัวเอง หากไม่เกิดผลเสียก็ดีไป แต่หากเกิดผลร้ายขึ้นตามก็เป็นปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ อัยการ (2) ที่กล่าวว่า “การนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ในทางที่ผิดหรือถ่ายผู้ที่ไม่ได้ขออนุญาต รวมถึงถ่ายไปในพื้นที่ส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต อาจถือว่าเป็นการละเมิดต่อผู้ที่ถูกถ่าย”

3. การป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุมในทุกมิติทั้งการกำหนดพื้นที่บิน การขอ บิน การออกใบอนุญาตบิน รวมถึงการละเมิดต่างๆ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการละเมิดเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของนักบินตำรวจที่กล่าวว่า “กฎหมายในไทยยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากการพัฒนาของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ไปไกลมาก ซึ่งเทคโนโลยีการป้องกันยังตามไปไม่ทัน” และคำสัมภาษณ์ของ ผู้อำนวยการ กสทช. ภาค 1 ที่กล่าวว่า “ทาง กสทช. มีความกังวล เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เข้ามาปริมาณที่เยอะมากและเริ่มมีการนำไปใช้ในการกระทำความผิด ซึ่ง กสทช. กำลังหามาตรการเพื่อมาใช้ในการป้องกัน สำหรับการนำเอาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ผิดประเภท แต่ที่สำคัญทาง กสทช. ไม่สามารถจะระบุได้ว่าผู้ที่นำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาขึ้นทะเบียน จะนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นั้น ไปใช้ทำอะไรบ้าง”

จึงสรุปได้ว่า การป้องกันนั้นจะขึ้นอยู่กับรัฐบาลว่าจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มากเพียงใด และยังขึ้นอยู่กับหน่วยที่รับผิดชอบหลักกว่าจะเป็นหน่วยงานใด ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใดที่เป็นหน่วยงานหลักหรือศูนย์บัญชาการหลัก

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในเรื่องการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ป้องกันอาชญากรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) อภิปรายผลแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) รวมถึง ปัญหา รูปแบบ และวิธีการที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

จากผลการวิจัยพบว่า อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นเทคโนโลยีที่สามารถบินได้บนอากาศ มีความคล่องตัวสูง น้ำหนักเบา โดยการขับเคลื่อนนั้นไม่มีมนุษย์อยู่บนนั้น ส่วนประกอบที่สำคัญของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) จะประกอบไปด้วย อุปกรณ์ควบคุมการบิน (Flight Controller), อุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณ (Signal Receive-Transmit), มอเตอร์และใบพัด (Motor & Propeller), อุปกรณ์ควบคุมความเสถียรสำหรับการรักษาสมดุล (Gyro stabilization), อุปกรณ์ FPV (First Person View) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญ มีความเป็นห่วงเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) หากรวบรวมขึ้นส่วนด้วยตัวเองและประกอบขึ้นเอง ซึ่งการประกอบอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เองในปัจจุบันสามารถทำได้ก็จริง แต่การจะนำไปขึ้นทะเบียนนั้นไม่สามารถทำได้ จึงเป็นช่องว่างที่อาจจะทำให้เกิดการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่ประกอบขึ้นเองไปประกอบอาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับ พล.ต.ต. ดร. พรชัย ชันดี (2558) ที่กล่าวว่าอาชญากรจะไม่กระทำความผิดหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

ปัญหา รูปแบบ และวิธีการของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่พบในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญพบว่าเริ่มพบการกระทำความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) โดยการกระทำความผิดนั้นไม่สามารถระบุตัวตนของผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นั้นเป็นอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน จึงทำให้รู้ว่ามีผู้กระทำความผิดแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ ด้วยปัญหานี้จึงเป็นช่องว่างให้ผู้กระทำความผิดก่อเหตุอาชญากรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ พอลและแพทเบนดิงแฮม (1990) ที่อธิบายว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เกิดจากอาชญากรได้เข้าไปเลือกเหยื่อที่เหมาะสม กล่าวอีกนัยคือ อาชญากรเลือกก่อเหตุโดยรู้ทางหนีทีไล่ ก่อเหตุในสถานที่คุ้นเคย และก่อเหตุด้วยวิธีการที่สามารถหลบหลีกกฎหมายหรือผู้คุมกฎหมายได้

2. แนวทางที่เหมาะสมในการรับมือกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทย

การพัฒนาของอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในประเทศไทยเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากและที่สำคัญปัจจุบันรัฐบาลไม่ได้ตั้งหน่วยงานเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับเรื่องอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) จึงทำให้แนวทางการรับมือก็นิ่งไปอยู่ที่หน่วยงานต่าง ๆ เอง ซึ่งแต่ละหน่วยจะแบ่งกันทำหน้าที่ จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการออกมาตรการหรือกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งต่างจากต่างชาติที่มีการกำหนดหน่วยงานควบคุมดูแลอย่างชัดเจน เนื่องจากมีการใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ที่กล่าวว่า การป้องกันอาชญากรรมเป็นงานหลักของตำรวจ ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังพูดถึงการลดโอกาสการกระทำความผิดของอาชญากร โดยการให้ตำรวจใส่ชุดออกตรวจบ่อย ๆ

เพื่อที่จะสามารถเข้าระงับเหตุได้อย่างทันถ่วงที (ร.ต.อ.ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545) ยิ่งไปกว่านั้นยังให้คนในสังคมส่วนช่วยกันเฝ้ามองสอดส่องเพื่อตัดช่องโอกาสในการกระทำผิด (Freilich, 2017)

การรับมือเบื้องต้นในปัจจุบันจะมีเครื่องมือที่เรียกว่า Anti-drone ซึ่งฝ่ายทหารจะเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบ หากพบอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) บินขึ้นมาจะสามารถระบุตำแหน่งที่ทำการบินขึ้นมาได้แต่อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) นั้นจะต้องมีคลื่นความถี่อยู่ในช่องของ Anti-drone นั้นๆ หากอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มีคลื่นความถี่ที่ไม่ได้อยู่ในช่วงของ Anti-drone ก็จะสามารถตรวจสอบได้

การละเมิดที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ผู้คนยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก เพราะยังไม่พบกรณีที่เป็นอันตรายรุนแรง ส่วนมากมักพบเป็นกรณีละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการละเมิดความเป็นส่วนตัว ดังตัวอย่างในกรณีเจ้าของบ้านนอนอบแดด แล้วพบว่ามียานอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ได้ถ่ายภาพหรือบันทึกข้อมูลส่วนตัวของบุคคลนั้นโดยไม่มีการยินยอม ซึ่งถือว่าการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว (Thurley, 2018) แต่หากนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้อย่างถูกต้อง ตามรายงานของ Global Military Drone Market Research Report ค.ศ. 2020-2026 ซึ่งมีการสำรวจด้านเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เมื่อค.ศ. 2019 พบว่ามีการนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ทางการทหาร เนื่องจากสามารถควบคุมการปฏิบัติงานจากระยะไกลได้ มีความเสี่ยงต่ำ ลดการเสียชีวิตของมนุษย์ได้ เนื่องจากไม่มีคนขับ เหมาะสำหรับการทำภารกิจที่มีความเสี่ยงสูง เพราะฉะนั้นจึงต้องมองทั้งสองทางคือ ประโยชน์และโทษ ซึ่งหากประโยชน์มากกว่าโทษจะเป็นเรื่องที่ดี และโทษที่อาจจะเกิดขึ้นก็ต้องอุดรรอยร่วนั้น ให้เกิดโทษน้อยมากที่สุดเหมือนดังที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำสัมภาษณ์

3. เสนอแนวทางการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน)

การป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปในทางการร่วมมือกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีป้องกันหรือทฤษฎียับยั้งชั่งใจ ที่ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2545) กล่าวว่า การสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธ์ภาพ ระหว่างสุจริตชนในสังคมเพื่อให้เกิดแรงต้านทุจริตชนอันเป็นชนกลุ่มน้อย โดยอาศัยวิธีการที่อยู่ภายในกรอบกฎหมาย ผู้ให้ข้อมูลบางท่านมีการครอบครองอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) อย่างถูกต้อง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน

ขอใบอนุญาต และการขออนุญาต ขึ้นบิน ตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องหลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ.2558 ข้อ5(2)(ข) ซึ่งแต่ละขั้นตอน มีความยุ่งยาก ซึ่งความยุ่งยากนี้อาจส่งผลให้ผู้ที่อยากจะใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) อย่างถูกต้องนั้น ไม่อยากขอขึ้นทะเบียนหรือไม่ทำตามขั้นตอนที่กำหนดเพราะแต่ละขั้นตอนนั้นใช้เวลานาน

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความสำคัญกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันความล่าช้าและช่องว่างของกฎหมายทำให้การควบคุมอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เป็นไปได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่ไม่มีการกำหนดคลื่นความถี่การประกอบอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ขึ้นเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ประเด็นเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในบริบทของความมั่นคงและอาชญากรรม สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการมีนโยบายที่ชัดเจนและการบริหารจัดการแบบบูรณาการ เนื่องจากโดรนสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการก่อการร้าย ข่มขู่ หรือสอดแนม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้ ช่องว่างของกฎหมาย การขาดหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบ และการรับรู้ของประชาชนที่ยังไม่เพียงพอ ล้วนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิและความเป็นส่วนตัว ตลอดจนภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและแต่งตั้งหน่วยงานหลัก ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) โดยครอบคลุมทั้งด้านการป้องกัน การบังคับใช้กฎหมาย และความมั่นคงภายในประเทศ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนและทันสมัย เพื่อควบคุมการใช้โดรน โดยเฉพาะการใช้เพื่อจุดประสงค์ที่ผิดกฎหมาย พร้อมทั้งเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้ เพื่อยับยั้งการกระทำความผิด

1.3 ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน

1.4 หน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นควรดำเนินการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับอันตรายจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในทางที่ไม่เหมาะสม รวมถึงแนวทางการสังเกต การแจ้งเบาะแส และการปฏิบัติตนเมื่อพบเจอโดรนต้องสงสัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาลึกลงในประเด็นเรื่อง ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและความเป็นส่วนตัว จากการใช้อากาศยานไร้คนขับในมิติต่าง ๆ เช่น การสอดแนม การเก็บข้อมูล หรือการใช้ในการควบคุมฝูงชน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับโดรนใน ต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทย

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนา แนวทางหรือโมเดลการจัดการความปลอดภัย จากการใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างยั่งยืน โดยอิงจากหลักสิทธิมนุษยชนและกฎหมายระหว่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กุลพล พลวัน. (2538). พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ฉัตรนารี ทองเรืองวงศ์ และ ศิพร โกวิท. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 12(2), 349–359.
- นคร เสรีรักษ์. (2557). ความเป็นส่วนตัว. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ฟ้าฮ่าม.
- นพดล นิมหนู. (2563). มาตรการและกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 39(1), 63–76.
- นพนิธิ สุริยะ. (2530). เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่องการสอนสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิศึกษาเพื่อสังคม.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2562). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: Chula Book Online.

- ปริญญ์ เปี่ยมสมบูรณ์. (2545). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม: หลักทฤษฎีและมาตรการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- พรชัย ชันดี, จอมเดช ตรีเมฆ และ กฤษณพงศ์ พุตระกูล. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พิมพ์ธรา พัสตุดิษฐ์ และ กิตต์ธนัท เลอวงค์รัตน์. (2563). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวของข้าราชการตำรวจในสังกัด กองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 16(1), 90–103.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2566). วิถีวิทยาของฟูโกต์และวาทกรรมวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เคล็ดไทย จำกัด.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2566). ทดสอบ “โดรนการแพทย์” ครั้งแรกในไทยภารกิจ “บินส่งยา”. เรียกใช้เมื่อ 1 พฤษภาคม 2568 จาก <https://www.thecoverage.info/news/content/4985>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2560). รายงานสถานการณ์ยาเสพติดประจำปี 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- อุนิษา เลิศโตมรสกุล และ อังณพ ชูบำรุง. (2561). อาชญากรรมและอาชญาวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2, ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- Brantingham, P. L., & Brantingham, P. L. (1990). Situational crime prevention in practice. *Canadian Journal of Criminology*, 32, 17–40.
- Freilich, J. D., & Newman, G. R. (2017). Situational crime prevention. In *Oxford Research Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.254>
- Index, Institute for Economics and Peace. (2023). Global Peace Index 2023. Retrieved from <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/>
- Jeffery, C. R. (1971). *Crime prevention through environmental design*. Beverly Hills, CA: Sage.

Soyaltin-Collela, D., & Demiryol, T. (2023). Unusual middle power activism and regime survival: Turkey's drone warfare and its regime-boosting effects. *Third World Quarterly*, 0(0), 1–20. <https://doi.org/10.1080/01436597.202>